„UNIVERSUL" IN ARDEAL

Instalarea noului preot
al parohiei ortodoxe din Aradul nou

Un scurt istoric al bisericii. — Străduinţele unui mănunchiu de români inimoşi

Arad, 21 Martie

Un eveniment de seamă pentru credincioşii ortodocşi din Aradul Nou, s'a petrecut Duminică. Anume, s'a făcut instalarea noului preot, a părintelui Petru Bogdan. Instalarea s'a făcut într'un cadru deosebit de sărbătoresc, cu participarea tuturor credincioşilor din comună, a protopopului Alexandru Bucşan din Vinga şi a numeroşi intelectuali arădani.

Serviciul divin a fost oficiat de părintele protopop Alexandru Bucşan, asistat de părintele Petru Bogdan şi diaconul David. Răspunsurile liturgice au fost date de corul maestrului Trifon Lugojan. După priceasnă, părintele profesor dr. Nicolae Popovci, fostul paroh al bisericei, în câteva cuvinte a salutat pe protopopul Al. Bucşan şi pe părintele P. Bogdan, cărora le-a predat biserica şi întreaga ei avere. Vorbitorul următor a fost părintele protopop Al. Bucşan. D-sa într'o cuvântare însufleţită a subliniat străduinţele românilor de a-şi clădi un falnic locaş de închinăciune, semn de vrednicie în mijlocul maselor de germani ce locuesc în comună. A dat sfaturi părintelui Petru Bogdan şi a adus mulţumiri părintelui profesor dr. Nicolae Popovici, pentru felul cum a condus această parohie. Ultimul a vorbit părintele Petru Bogdan, rostind o frumoasă şi documentată predică.

După eşirea dela biserică, credincioşii au participat la o masă comună, în timpul căreia păr. protopop Al. Bucşan a toastat pentru M. S. Regele şi I. P. S. Patriarh Miron; d. dr. Aurel Crişan, pentru P. S. Sa episcopul Andrei Magieru, păr. protopop Al. Bucşan, păr. prof. dr. Nicolae Popovici şi noul preot; d. Ştefan Popovici, pentru păr. prof. dr. Nicolae Popovici, iar d. V. Ugrin, pentru cor şi conducătorul său Trifon Lugojan.

Nu putem scăpa acest prilej fără a face un scurt istoric al bisericei româneşti din Aradul Nou.

In 1927, în urma sugestiilor date de părintele Sava Traian Seculin, o mână de români din Aradul nou, — puţini la număr dar inimoşi — au făcut primele demersuri pentru clădirea unei biserici ortodoxe acolo. După stăruinţi şi muncă îndelungată, s'a obţinut terenul şi primele sume dela primăria comunei Aradul nou. La munca desfăşurată pentru biserică de către d-nii dr. Aurel Crişan, Nicolae Adam, prof. dr. Nicolae Popovici şi notarul Stan, s'a adăugat ajutorul bănesc primit dela prefectura judeţului, contribuţiunile credincioşilor şi a comunelor din plasa Aradul nou, — aceste din urmă în urma stăruinţelor depuse de d. Florian Ştefănica, prim pretorul plăşei.

In felul acesta, biserica a început să se ridice încet, încet, până în anul trecut când a fost complet gata, atât clădirea cât şi aranjamentul interior şi pictura. Cu clopote a fost înzestrată din dania d-lui dr. Aurel Crişan — un clopot — iar al doilea din daniile d-lor Chirţă, Ştefan Novac şi alţii.

Astăzi, biserica românească din Aradul nou, este una din cele mai frumoase din judeţ şi constitue o mândrie a mănunchiului de români ce trăesc alături de germanii de acolo.

Dar biserica sau mai bine zis fapta lor, este şi un exemplu de vrednicie, un exemplu de ce poate face buna înţelegere şi munca unită a tuturor, chiar dacă sunt aşa de puţini ca românii din Aradul nou.

Adunarea generală
a Societăţii de Patronaj din Timişoara

Bilanţul primului an de activitate

Timişoara, 21 Martie

Potrivit dispoziţiunilor codului penal „Regele Carol II" la 1 Ianuarie 1937 a luat fiinţă Societatea de patronaj din Timişoara, care are importanta misiune de a îngriji de refacerea morală a minorilor delicvenţi şi nedelicvenţi ce i s'au încredinţat.

Societatea de patronaj din Timişoara, care numără până în prezent 2800 membri şi e sub conducerea unui comitet de 5 magistraţi în frunte cu d. dr. Alexandru Marta, prim-preşedintele Curţii de apel, şi-a ţinut Duminică, 20 Martie, prima adunare generală.

Adunarea s'a ţinut în sala Curţii cu juraţi, în prezenţa a peste 300 membri şi sub preşedinţia d-luj consilier de Curte Labonţiu, d. prim preşedinte Marta fiind reţinut de chestiuni mai importante.

D. consilier Labonţiu a declarat adunarea deschisă şi a dat cuvântul d-lui Lazăr Bain, secretar, care a dat citire raportului de activitate a primului an.

ORICE INCEPUT E GREU

Din acest raport rezultă, că, deşi au fost greutăţi la începuţ cu înghebarea unei atât de măreţe şi nobile opere sociale, s'au realizat fapte ce merită relevate şi date ca pildă pentru toate societăţile de patronaj din ţară.

De aceea vom rezuma mai jos punctele mai principale ale raportului.

Menirea societăţilor de patronaj este una din cele mai nobile şi cel ce a chibzuit înfiinţarea lor a fost în curent cu faptul, că, omul în viaţă, nici nu poate face un alt lucru mai bun, decât să se ocupe de îndreptarea semenului său apucat pe căi greşite spre a-l readuce la o viaţă morală şi a face din el membru folositor societăţii şi ţării, iar în al doilea rând, cei ce se gândesc astfel, prin activitatea lor, se vor apăra pe ei înşişi şi vor apăra societatea de faptele rele ale celor porniţi pe căi greşite.

Condusă de această gândire, societatea de patronaj din capitala Banatului a început munca, care a fost grea la început, fiindcă nu era nici un fond şi nu prea îi înţelegea rostul marele public.

PRIMELE REALIZARI

După un an această activitate e în rezumat următoarea:

S'au înscris 2800 membri, dintre cari mulţi au îndeplinit diferite delegaţiuni primite dela instanţele pentru minori, ca: anchete sociale, supravegheri, desbateri, etc.

Contra minorilor s'au executat 345 delegaţiuni pentru următoarele infracţiuni: 132 furturi, 1 spargere 5 înşelăciuni, 3 sustracţiuni, 2 falsuri, 3 omoruri, 28 loviri, 11 incendii, 1 viol, 3 agresiuni, 1 braconaj, 7 calomnii, 9 degradări de imobile, 95 contravenţii, 19 altele, 177 anchete sociale şi judiciare, 32 supravegheri şi 243 desbateri la instanţă pentru minori.

S'au înfiinţat o grădinărie, pe un teren de 5 jugăre pământ dat de municipiul Timişoara, unde sunt pregătiţi grădinari, a căror muncă e şi pentru sufletele pornite spre rele mai distractivă şi sănătoasă, muncind în aer liber.

La terminarea muncii de vară s'au sădit 100 pomi fructiferi primiţi dela Camerele de agricultură a jud. Timiş-Torontal şi Lugoj.

Pe acest teren s'a început zidirea unei case în care vor fi adăpostiţi minorii predaţi societăţii spre ocrotire şi pentru învăţarea şi altei meserii, decât grădinăritul.

Minorii au dat dovadă de îndreptare şi după 6 luni au fost din nou predaţi părinţilor spre îngrijire.

La penitenciarul trib. Timiş-Torontal s'a înfiinţat în Martie 1937 o şcoală pentru analfabeţi, în care foarte mulţi delicvenţi au învăţat să scrie şi să citească.

S'a înfiinţat la institutul societăţii o bibliotecă cu cărţi instructive donate de d. Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul"; „Astra" şi „Casa şcoalelor".

In fiecare Duminică şi sărbători se ţin la închisoare conferinţe educative cu concursul membrilor asoc. culturale „Astra".

APEL LA CARITATEA PUBLICA

După ce relevă aceste realizări raportul trece la semnalarea unor fapte pe care societatea de patronaj va trebui să le rezolve în programul de viitor.

In primul rând e problema minorelor din oraşul Timişoara, care este mai gravă ca a minorilor.

Fetele sunt supuse multor ispite contra cărora nu se pot apăra. Pentru aceste fete trebue înfiinţat un institut în crae 25-30 fete să înveţe gospodăria casnică şi apoi astfel pregătite, să fie plasate ca servitoare în diferite familii, unde ar fi supravegheate de doamnele membre ale societăţii.

O altă problemă este a eliberaţilor din închisoare, cari potrivit legii, trebue plasaţi la muncă. Societatea de patronaj a făcut recomandările necesare, dar cu regret, diferitele întreprinderi n'au primit pe nici unul.

Faptul acesta e subliniat în raport menţionându-se că, aceşti oameni eşind din închisoare şi dacă nu primesc de lucru, se vor deda din nou la fapte rele, ba chiar şi mai grave, şi în cazul acesta numai societatea e vinovată şi merită să fie maltratată de aceşti oameni, cari au dat semne de îndreptare, dar societatea i-a respins, împingându-i mai departe la săvârşirea relelor.

De aceea societatea de patronaj roagă pe toţi cari au posibilitatea de a primi astfel de oameni la lucru, să-i primească de oarece vor sta sub supravegherea societăţii, care se trudeşte să-i readucă pe căi bune.

In încheiere raportul exprimă mulţumiri tuturor cetăţenilor caritabili cari au contribuit sub orice formă la realizarea programului societăţii de patronaj, şi roagă ca şi în viitor să dea tot sprijinul moral şi material pentru ca această instituţie să poată duce la bun sfârşit această mare operă de interes social şi naţional.

Raportul a fost primit cu aclamaţii.

Situaţia lui Const. I. Pişcu,
din com. Chişineu-Criş, urmărit de tribunalul Sălaj, a fost clarificată

Arad, 21 Martie

Intr'o corespondenţă publicată săptămâna trecută am scris că Const. I. Pişcu a fost înaintat tribunalului Sălaj pentru că dela diferiţi săteni de acolo ar fi cumpărat brânză în valoare de 300 mii lei şi apoi ar fi dispărut fără să mai plătească această sumă.

Situaţia, după informaţiuni primite ulterior, este următoarea: Const. I. Pişcu a cumpărat dela ţăranii din comunele Unguraşi şi Bucium, jud. Sălaj, lapte în valoare de 30.000 lei, cu scopul de a-l prelucra. A constatat însă, că ţăranii au turnat apă în lapte, fapt care l-a determinat să nu plătească întreaga sumă, ci o alta, în raport cu cantitatea laptelui ce l-a putut folosi. Procedarea aceasta nu a fost pe placul ţăranilor, cari prin intermediul notarului comunal şi a şefului de post, au făcut denunţ împotriva lui. Intre timp, Const. I. Pişcu şi-a schimbat domiciliul, stabilindu-se în jud. Arad, unde a înfiinţat o întreprindere pentru prelucrarea laptelui şi creşterea paserilor de curte. Tribunalul Sălaj neputându-i înmâna citaţia, a emis împotriva sa mandat de urmărire care s'a trimis tuturor organelor poliţieneşti din ţară. Acest mandat a putut fi executat numai după ce postul de jandarm din com. Chişineu-Criş a înaintat legiunii de jandarmi din Arad pe Const. I. Pişcu din cauza atitudinei sale politice. Dela legiune a fost dus la poliţie şi aici, mandatul de urmărire fiind în evidenţă, s'a dispus înaintarea lui la tribunalul Sălaj. Acolo, după ce i s'a luat o declaraţie, mandatul a fost anulat, iar Const. I. Pişcu pus în libertate.

Procesul privitor la neînţelegerile dintre ţărani şi Const. I. Pişcu este în curgere, iar împotriva celor ce l-au denunţat se va face acţiune pentru denunţare calomnioasă.

Am ţinut să facem aceste precizări, pentru a restabili adevărata stare a lucrurilor.

Contrabandă de ciorapi de mătase
in gara Halmeu

Halmeu, 19 Martie

In coloanele ziarului nostru am descris în mai multe rânduri diferite sisteme — cari mai de cari mai ingenioase — de cari se foloseau contrabandiştii de meserie, pentru a introduce în ţară marfă prohibită şi fără plata taxei vamale.

Datorită vigilenţei funcţionarilor vămii de frontieră şi companiei de grăniceri de pază din localitate, condusă de d. căpitan Constantin Rădulescu, se părea că ori şi ce încercare de asemenea natură a fost stârpită.

Iată încă că cei ce şiau făcut o meserie de a introduce în ţară mărfuri pe căi necinstite, au dat ocazie ca organele vamale să facă cunoştinţă cu un nou sistem de acest fel.

Taxatorul vamal Vasile Cârlig, însoţit de impiegatul Ioan Tărlea, pe când făceau revizie călătorilor la acceleratul de Vineri, Praga-Bucureşti, a examinat mai amănunţit şi compartimentele goale dela vagonul de dormit. Nu mică le-a fost surpriza, când au descoperit în căptuşala saltelei dela pat dintr'un compartiment, cantitatea de 750 perechi ciorapi de mătasă, cum şi 30 metri ţesătură fină de lână pentru doamne.

Fiind întrebat conductorul a declarat că acest compartiment a fost ocupat în gara Kosice (Cehoslovacia) de un domn care avea cu sine două geamantane pline. In gara de frontieră Crâlova a eşit cu geamantanele, trecând la clasa doua. Conductorul n'a dat mare importanţă acestui fapt.

Funcţionarii amintiţi, însoţiţi de conductor au făcut cercetări la vagonul de clasa doua, identificând pe stăpânul mărfii. El este un anume Lupu Iancu Moise, comerciant din Bucureşti, b-dul Tache Ionescu 12.

In timp ce era cercetat în vamă, negând cu încăpăţânare ori şi ce vinovăţie, s'a prezentat autorităţilor, însoţitorul celui-lalt vagon de dormit, — ce mergea spre Praga şi se afla tocmai în gară, — declarând că acest personagiu i-a oferit cu o săptămână înainte, să-i introducă în ţară, în modul arătat, o mare cantitate de marfă, în schimbul unei frumoase recompense. Natural, el a refuzat.

Bazaţi pe mărturiile celor doi conductori şi prezenţa corpurilor delicte — între cari se numără şi cele două geamantane — organele vamale au încheiat acte, prin care confiscă întreaga marfă, aplicându-i şi o amendă de 150.000 lei.

La acelaş tren, funcţionarii amintiţi au descoperit asupra călătorului Gheorghe Ioan, şofer din Bucureşti, strada Domniţei, patru brichete şi 100 amorse, legate pe corp, în dosul ambilor genunchi.

I s'a aplicat o amendă de 9.000 lei şi plătind-o imediat, a fost pus în libertate.

Pătania unei bătrâne din Cluj

Cluj, 22 Martie

Automobilul cu nr. 18, al C. A. P. S.-ului, condus de Ioan Hentes, a surprins pe calea Moţilor pe o bătrână în momentul când aceasta încerca să traverseze strada în dreptul casei cu nr. 99.

Automobilul, după ce a isbit-o aruncând-o la câtiva metri, a trecut peste ea.

Conducătorul automobilului a fost condus la comisariatul V de poliţie spre cercetare, iar victima a fost transportată cu Salvarea la clinica chirurgicală.

La clinică însă, cât şi la toate celelalte aşezăminte medicale din oraş, s'a răspuns că femeia nu poate fi primită, deoarece toate spitalele şi clinicile sunt supra încărcate cu bolnavi.

Cum din cauza rănilor pe cari le avea bătrâna căzuse într'un leşin adânc, neputând arăta nici cine este nici unde locueşte, situaţia în care se găsea personalul Salvării era foarte grea, întrucât bătrâna putea să moară în ambulanţă.

Inapoindu-se la clinica chirurgicală, bolnava a fost lăsată în locuinţa unui servitor de acolo.

La urmă, femeea revenindu-şi, a putut declara că se numeşte Ana Costin şi locuieşte în cartierul Mănăştur nr. 179.

Acest accident ilustrează cum nu se poate mai bine necesitatea înfiinţării unui spital de prim ajutor în localitate, fapt pe care ziarul „Universul" l-a semnalat de atâtea ori, arătând că în Cluj, din cauza lipsei unui asemenea institut, se pierd anual numeroase vieţi omeneşti.

Lipsa unei săli teatrale şi culturale la Gherla

Grave consecinţe de ordin naţional

Gherla, 22 Martie

Multe sunt nevoile de ordin cultural şi edilitar ale oraşului Gherla. Intrucât cele dintâi au o importanţă capitală din punct de vedere naţional, ne vom ocupa întâiu de ele.

Gherla, deşi are o populaţie de 6000 locuitori, 4 şcoli secundare, armată, etc. n'are o sală teatrală sau culturală. Din această cauză trupele româneşti de teatru ocolesc Gherla, fiindcă nu pot să ceară dela societăţile minoritate sălile de teatru — au vreo trei — şi care li se dau în condiţiuni voit desavantajoase.

E cunoscut efortul pe care societăţile minoritare îl fac pentru ca să crească tineretul minoritar în sânul societăţilor lor şi nu se sfiesc de a întrebuinţa tot soiul de mijloace pentru a atrage şi tineretul român. Pentru a ilustra aceasta nu amintesc decât un singur caz şi anume, acum câţiva ani la o serbare ungurească câţiva tineri români erau îmbrăcaţi în costume ungureşti şi luau parte activă la serbare.

E o datorie naţională să se împiedece măcar tineretul român să frecventeze societăţile minoritare, deşi în acest sens nu s'a făcut mai nimic. Dar lipsa unei săli teatrale-culturale în Gherla te forţează să te duci la minoritari. cum nu de mult a fost cazul cu premilitarii care, ne având unde da o serbare, au recurs la sala societăţii reformaţilor.

E evident ce consecinţe nefaste poate avea un asemenea lucru din punct de vedere naţional.

Dacă conducătorii urbei noastre de până acum s'au complăcut într'o condamnabilă indolenţă în această privinţă, se impune, cel puţin acum ca oraşul să construiască o sală teatral-culturală care nu ar costa prea mult, deoarece oraşul dispune de câteva clădiri potrivite scopului.

Această sală s'ar putea face în localul oraşului „Coroana" sau la intrarea în parcul Regina Maria unde e loc suficient.

Românii localnici şi în special societăţile culturale româneşti aşteaptă cu multă nerăbdare să se soluţioneze această chestiune care ar contribui într'o măsură la înflorirea vieţii culturale Româneşti.

Centrele străjereşti
Predeal, Breaza şi Sinaia au depus jurământul la Braşov

Braşov, 22 Martie

Centrele de iniţiere străjereasca din Predeal, Breaza şi Sinaia, sub conducerea d-lor col. Panu, maior Jugănaru şi a d-nei Lavranska, au venit azi în localitate, depunând jurământul la cimitirul Eroilor.

Inainte de depunerea jurământului, preoţii protopopi Opriş, dela Breaza şi Nistor dela Sf. Gheorghe, înconjuraţi de preoţii-elevi străjeri, au oficiat un serviciu divin.

Răspunsurile au fost date de corul străjerilor, sub conducerea d-lui Stratiga.

S'a făcut apoi apelul celor morţi la Bartolomeu, străjerii răspunzând: „mort pentru patrie".

D. colonel Panu a ţinut o cuvântare, după care s'a făcut defilarea.

Străjerii, încolonaţi, au făcut apoi un pios pelerinaj la mormântul lui Andrei Mureşeanu.

INCHIDEREA ŞCOLILOR ŢĂRĂNEŞTI
LA GHERLA

Gherla, 22 Martie

D. dr. Emil Precup, preşedintele despărţământului local al Astrei, desfăşoară o intensă activitate în lumea satelor. Pe lângă că a înfiinţat mai multe cămînuri culturale, 2 fanfare ţărăneşti — singurele de acest fel în aceste părţi, — în fiecare iarnă organizează şcoli ţărăneşti.

In iarna aceasta a înfiinţat 2 şcoli ţărăneşti din com. Livada, una pentru fete, frecventată de 32 ţărance şi una pentru tinerii ţărani, frecventată de 40 inşi. Cursurile au durat 6 săptămâni şi s'a dat o deosebită importanţă cunoştinţelor practice ce interesează în mod special satul. Ambele şcoli au fost conduse de harnicul învăţător I. Suciu, ajutat de preotul Câmpean şi d-na învăţătoare Ana Câmpean. Cunoştinţele au fost predate de către profesorii dela liceul din Gherla şi alţi intelectuali. D. medic căpitan Virgil Balint a dat o deosebită importanţă igienii în legătură cu puericultura.

Inchiderea şcolilor ţărăneşti s'a făcut în Gherla în cadrul unei frumoase serbări organizată de elevele şi elevii şcoalei ţărăneşti, la care au asistat câteva sute de ţărani din jurul Gherlei.

A făcut o impresie excelentă venirea elevilor şcoalei în ordinea cea mai perfectă, toţi îmbrăcaţi în splendide costume naţionale, în frunte cu fanfara ţărănească din Livada şi d. înv. Suciu.

Inainte de începerea serbării d. dr. Emil Precup, preşed. Astrei, a ţinut o frumoasă vorbire despre rezultatele la care s'a ajuns prin scolile ţărăneşti.

Apoi a urmat un frumos program artistic compus din poezii, coruri etc. Ceeace a plăcut mai mult au fost dansurile naţionale: Alunelul, Marioara, Ardeleana, Bătuta, Căluşerul, Hora Unirii, Sârba, Hora Dorobanţilor, Bâr Oiţă, Hora în zăvoiu, executate admirabil de cursişti şi răsplătite cu ropote de aplauze.

După ce o ţărancă şi un ţăran au mulţumit d-lui dr. Emil Precup şi profesorilor pentru frumoasele cunoştinţe ce li s'au dat, d. Precup a împărţit premii tuturor celor ce s'au distins. Premiile au constat din cărţi populare instructive, bricege de altoit şi medicamente.

Serbarea s'a terminat cu bucăţile: Trandafir crescut în vie, Cântecul Reginei şi Marş de plecare executate de fanfara ţărănească sub conducerea d-lui Pătraşcu.

Şedinţa „Grupării Femeilor Române"
din Cluj

Cluj, 22 Martie

Luni d. a., Gruparea Femeilor Române a ţinut în aula primăriei, o şedinţă publică la care a participat un număr mare de doamne. A prezidat d-na Sofia Şt. Meteş, care a deschis şedinţa dând unele lămuriri în legătură cu noua constituţie, prin care s'a acordat drepturi politice femeilor. Centrala C. F. R. a înaintat un memoriu pentru lămurire categoriilor de femei cari urmeaza ca în viitor să aibă drepturi politice, întrucât în constituţie se vorbeşte numai despre femeile profesioniste. Ar fi de dorit ca şi femeile cari s'au dedicat familiei să aibă aceleaş drepturi politice. căci altfel ar însemna că menirea lor nu este apreciată suficient.

D-na preşedintă a arătat apoi că Gruparea Femeilor Române a avut un rol important în lupta pentru acordarea drepturilor politice ale femeii.

D-na general **Hîdu** a făcut apoi o comunicare despre comunism, arătând legătura acestuia cu francmasoneria. A vorbit apoi despre ruina şi prăpădul pe care această doctrină distructivă a adu-so în diferitele ţări cari n-au avut prevederea să se apere de ea la timp.

D-na dr. **Raluca Ripan-Tilici**, conferenţiară universitară, a vorbit despre dictatura la romani şi greci.

D-na profesoară **Maria Matescu** a vorbit despre statul corporativ, arătând că el este rezultat al luptei dintre interesele politice şi economice.

A vorbit apoi despre constituţie care porneşte şi ea pe drumul statului corporativ, această concepţie modernă de organizare politică.

Măsuri gospodăreşti
in jud. Cluj

Cluj, 22 Martie

Mâine dimineaţa, d. colonel Manole Enescu, prefectul judeţului Cluj, s'a înapoiat în localitate după aproape o săptămână de inspecţii făcute prin întreg judeţul.

D-sa găsind oarecari neregului la cercurile notariatelor Mociu, Sărmaş, Cămăraş, Apahida şi Someşeni, a hotărît să pedepsească pe vinovaţi cu reţinerea salariului pe o zi. In acelaş timp s'au adus cuvinte de laudă preturilor din aceleaşi centre, unde lucrările au fost găsite în bună rânduială.

Pentru a numai da loc la greşite interpretări d. prefect a dat tuturor comunelor din judeţ o circulară, în care fixează în cadre foarte strânse cum trebuie gospodărită averea comunelor şi spre ce puncte culturale trebuesc îndreptate preocupările sătenilor.

Pentru ca ţăranii să-şi vadă de lucrul câmpului şi să numai bată drumurile în capitala judeţului sub pretextul rezolvării unor acte, s'a stabilit că ţăranii vor depune cererile pentru orice act de care au nevoie numai la notariatul comunei căreia aparţin şi aceasta va înainta cererea la prefectura judeţului.

Această dispoziţie va micşora în mare parte năvala ţăranilor spre oraş.

Invăţătorii vor trebui să adune cel puţin odată în fiecare săptămână populaţia comunei şi să-i explice textul noului Constituţii. Ca să se poate redeştepta spiritul religios în mijlocul sătenilor, toţi funcţionarii statului sunt obligaţi să participe la serviciul divin.

Pentru hore ţărăneşti, serbări familiare, logodne, nunţi, botezuri şi orice fel de adunări, vor trebui autorizaţii eliberate de primării şi de preturi, iar când aceste petreceri şi adunări trec peste ora 8 seara, autorizaţia va fi eliberată chiar de prefectura judeţului.

Măsurile de îndrumare zootehnică şi sanitaro-veterinare, se vor aplica cu o extremă urgenţă

Cum acest [illegible] judeţ a scos la iveală şi starea de

Nou conflict de muncă
la Cluj

Cluj, 22 Martie

La inspectoratul muncii din Cluj, muncitorii zugravi şi vopsitori din localitate au depus de nenumărate ori plângeri contra patronilor lor, arătând că aceştia, angajând muncitori necalificaţi, au lăsat pe drumuri un mare număr de lucrători specialişti.

La intervenţia energică a inspectoratului muncii, conflictul a fost aplanat; însă numai aparent.

Muncitorii au păstrat tot calmul pentru a nu da naştere la vre-un motiv de nemulţumire. Patronii însă au denunţat Luni la amiazi vechiul contract de muncă, anunţând pe reprezentanţii muncitorilor că nu vor mai plăti salariile de până acum.

Zugravii şi vopsitorii au ţinut în aceeaş seară o consfătuire în care şi-au fixat pretenţiile faţă de încheierea unui nou contract colectiv. Aceste condiţii se pare că nu prevăd o majorare a salariilor, ci numai câteva îmbunătăţiri ale condiţiilor de muncă.

Delegaţiile celor două părţi se vor întâlni Vineri dimineaţa în căminul muncitorilor constructori din str. Văii nr. 7.

Pedeapsă exemplară
pentru fraudă in averea publică

Un ajutor de notar condamnat la un an închisoare şi interdicţie pe toată viaţa

Cluj, 22 Martie

Am arătat la timp că împotriva ajutorului de notar din comuna Nădăşel (Cluj) s'a făcut reclamaţie la parchet pentru diferite abuzuri.

Intre altele, acest ajutor de notar, Ştefan Tokay, a fost învinuit de a fi falsificat registrele stării civile, trecând la religia reformată maghiară un mare număr de români din comunele cari îi aparţineau. Deşi judecătorul de instrucţie a dat ordonanţă de dare în judecată împotriva lui, tribunalul l-a achitat pe motiv că infracţiunea comisă de ajutorul de notar nu poate fi încadrată în texte precise de lege.

Ştefan Tokay a fost reclamat de şeful său, notarul comunei Nădăşel, d. Beghieceanu, că ar fi comis şi diferite nereguli în administraţia comunei, sustrăgând diferite sume

Procesul acesta s'a judecat zilele trecute în faţa secţiei I a tribunalului din Cluj, prezidată de d. judecător Emil Puşcariu. In cursul desbaterilor s'a constatat că notarul Tokay şi-a însuşit diferite sume din fondurile comunale, şi că şi-a încasat salariul în acelaş timp dela mai multe comune. Inculpatul a susţinut că nu şi-a însuşit sumele despre cari s'a vorbit, dar că le-a luat cu împrumut dela casierii comunali. Aceştia însă au negat că ar fi dat cu împrumut fondurile comunale numitului ajutor de notar.

Tribunalul I-a condamnat pe Ştefan Tokay la un închisoare, suspendarea drepturilor sale politice pe timp de trei ani şi interdicţia de a mai ocupa vreodată vreo funcţiune publică.

ŞTIRI DIFERITE
AVRIG

IN ATENŢIA DIRECŢIUNII GENERALE C. F. R. — De mai bine de jumătate an s'a făcut electrificarea com. Avrig. Societatea „Seta" a avut grije să aducă firele până la 10 m. de gară se urcă şi scoboară o distanţă de 400-500 m. din comună până la gară numai pentru a veni în ajutorul C. F. R.-eului.

Gara Avrig este destul de importantă, pentrucă pe aci, trec călătorii comunelor: Avrig, Bradu, Săcădate şi de multe ori şi Glămboaca. Diferitele fabrici au legături foarte dese, apoi tot aci se descarcă un imens material pentru fabrica de armament, apoi Detaşamentul de armată are o mulţime de legături cu gara. Tot la această gară se urcă şi se scoboară o mulţime de vilegiaturişti ce vin în staţiunea climaterică Avrig şi la casele alpiniste depe „Sarul" şi „Negoiul".

Nu este lumină însă în gară şi se orbăcăe mai rău ca în orice mică gară.

Publicul roagă pe acestă cale, onor direcţiunea generală a C. F. R. să binevoiască a sacrifica o sumă mică pentru ca gara Avrig, să fie cât mai neîntârziat electrificată.

Sperăm că cel puţin de acestă dată C. F. R. va lua măsuri.

TARG DE VITE. — In ziua de 19 c., s'a ţinut un târg de vite la Avrig. S'au vândut perechia de boi cu 15—25.000 lei; cai perechea cu 13—23.000 lei; vacile cu 4000—8600 lei bucata, iar bivoliţe dela 4000—9000 lei; perechea de oi dela 1200—1800 lei, mieii între 150—300 bucata.

CERC CULTURAL INVAŢATORESC. — In ziua le 20 c., s'a ţinut în comuna Racovţa, şedinţa lunară a cercului cultural învăţătoresc „Gh. Lazăr". Peste 30 învăţători au luat parte, la orele 10, la sf. biserică, dând răspunsurile liturgice, serviciul divin fiind oficiat de păr. protopop Valeriu Florianu.

După aceasta s'a ţinut o şedinţă intimă sub preşedinţia d-lui Mihail Răuga, dir. şcoalei. Lecţia model a ţinut-o d. Aurel Mânduc, despre: „Regula de dobândă" şi despre „Educaţie şi cultură" a vorbit d. N. Grancea.

In şedinţa publică vorbesc d. Toma Grama, despre „Combaterea secţelor", iar d-na Geanglalău Lucreţia, despre „Rolul femeii în Statul Român".

Conferinţele au fost încadrate într'un frumos program străjeresc, executându-se: declamări, coruri pe 2 şi 3 voci, cântări şi jocuri naţionale, în frumoase costume naţionale.

BRAN

CERC CULTURAL. — Duminică s'a ţinut în comuna Sahodol-Bran, jud. Braşov, şedinţa cercului cultural al învăţătorilor din Branul de Jos. Au luat parte învăţătorii Ion Tănăsescu, director şcolar, Traian Ripescu, d-na Serban, d-na şi d. Gheorghe Ciurea din Tohanul Nou, d. Ion Boş, d-na şi d. Gheorghe Buta, d-rele Livia Popovici şi Florica Străvoiu, d. Gheorghe Herda, Vasile Frăţilă şi Ion Oncioiu, d. Ion Mănoiu, d-ra Maria Economu şi d. Marin Danciu din com. Simon, d. Eugen Babeş, d-ra Popa Demetra şi Niculae Ciurea, din Sohodel.

La ora 9 se deschide şedinţa cercului sub preşedinţia d-lui Ion Boş, director şcolar.

Lecţia practică a ţinut-o d-na Ciurea, cu cl. I despre „Copii miloşi". Critica s'a făcut din partea d-lor Vasile Frăţilă şi Ion Herda. După terminarea lecţiei, înv. au luat parte la serviciul religios unde s'a oficiat un parastas pentru învăţătorii decedaţi.

S'a revenit la şcoală unde s'a desfăşurat şedinţa publică cu, coruri, recitări, piesă de teatru, dansuri naţionale, conduse de învăţătorii şcoalei. Au vorbit d. Ion Boş şi d. Gheorghe Buta, despre „Folosul muncii obşteşti".

A mai ţinut o conferinţă d. Marin Danciu, după care şedinţa cercului cultural a luat sfârşit.

DECES. — A încetat din viaţă în comuna Şimore, jud. Braşov, Iosig Moşoiu, un înaintaş al generalului erou Traian Moşoiu în vârstă de 90 ani.

BAIA DE CRIŞ

EXPLOSIBILE LA UN TARAN — Jandarmii din Baia de Criş, fiind informaţi că la locuitorul Nicolae Senaciu, de 56 ani, din comuna Cărăstău, s'ar afla material explosibil ascuns fără autorizaţie, şeful postului, făcându-i perchiziţie, a găsit o cantitate de dinamită, fitil Bickford, şi capse. Vinovatul a fost înaintat legiunii de jandarmi Deva.

EDILITARE. — In întreaga plasă Baia de Criş, a început campania de lucru pentru repararea drumurilor şi podeţelor de pe drumurile vicinale. Astfel, comuna Baia de Criş, repară drumul Baia de Criş — Căraci pe o lungime de 4 km. punând 600 m. c. de pietriş, executată din nou două podeţe şi se repară alte două.

Comuna Ţeleca repară podeţele şi pune pietriş pe drumuri.

Cu supravegherea lucrărilor sunt însărcinaţi primarii şi notarii cercuali.

VAŢA DE JOS

CERC CULTURAL. — Invăţătorii cercului cultural „Vaţa de jos" au ţinut şedinţă publică în comuna Tătăreşti de Criş.

Dimineaţa în localul nou al şcoalei primare inv. Aurel Colf (Tătăreşti de Criş) a ţinut o lecţie practică cu cl. IV din gramatică, după care toţi învăţătorii în frunte cu d. inspector şcolar Titu Vlădoianu şi d. revizor Mihai Butoiu împreună cu elevii şcoalei au luat parte la sf. liturgie.

Predica zilei despre „Iertfelnicie" în sf. biserică a ţinut-o preotul Stefan Corpadea

In conferinţa intimă d. inspector şcolar Titu Vlădoianu a dat îndrumări pentru activitatea învăţătorilor şi a cercurilor culturale.

La conferinţa publică s'au ţinut 3 conferinţe: d. inspector şcolar Titu Vlădoianu despre „Apostolatul învăţătorilor la sate", d. inv. Jianu (Târnova de Criş) despre „Intrerpretarea noii Constituţii" şi d. inv. Ion Negrea despre „Biserică şi şcoală". Conferinţele au fost încadrate de un bogat repertoriu de cântece patriotice şi populare, precum şi de declamări sub conducerea d-lui inv. Aurel Colf (Tătăreşti de Criş).

GHERLA

A INSULTAT PE ROMANI.— Femeia Maria Duha a fost reclamată poliţiei fiindcă a insultat pe români.

Poliţia face ecercetări.

MOARTEA UNUI VREDNIC STUDENT. — Moartea studentului Cornel Săsărman din anul al 3-lea al facultătii de drept, a produs impresie, fiind unul din cei mai activi tineri români pe tărâmul cultural şi naţional.

El se trăgea dintr'o modestă şi cinstită familie de meseriaşi.

BUZAU

SCHINGIUITA INTR'UN HOTEL. — Personalul hotelului Regal a reclamat poliţiei că Ion Gall, din str. Marghiloman 28, a venit la hotel, împreună cu femeea Aurica Toma, cerând o cameră. După trecere de o oră, personalul a fost atras de ţipetele disperate ale femeei, care era schinguită de susnumitul. Cazul a fost reclamat poliţiei.